

Montse Mases

NEUROPSICÒLOGA

▶ Pàgines 6 i 7

«A Andorra falten professionals especialitzats en autisme»

COMPRES

Pàgina 3

Satisfacció del comerç per les vendes de Nadal

Les botigues especialitzades asseguren que han superat les xifres d'abans de la pandèmia

El Prat del Roure guanyarà 1.000 metres quadrats

▶ El comú escaldenc eliminarà el carrer dels Veedors per ampliar la zona verda

Pàgina 9

Imatge d'arxiu del carrer dels Veedors.

ARXIU ANA

Reportatge ▶ Pàgina 9

→ **El 2022 tanca la campanya de Nadal de joguines amb un 7% més de facturació**

LALIGA SMARTBANK Pàgina 13

L'FC Andorra rep l'Oviedo amb desitjos de victòria

LEB OR Pàgina 13

El MoraBanc aposta pel partit a partit sense relaxacions

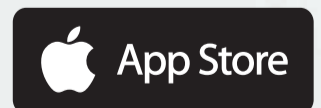
NOTA: la setmana del 3 al 9 de gener del 2023 El Periòdic es reduirà de 24 a 16 pàgines per reestructuració interna i vacances del personal.

ANDBANK /
Private Bankers

Creadors de Progrés

 bizum

myandbank.com

Myandbank és un banc 100% digital, un nou canal comercial d'Andorra Banc Agricol Reig, SA. (Andbank). Andbank opera amb el Número de Registre Tributari (NRT) A700158F, el núm. de Registre Societats Mercantils 5008 i el núm. de registre a l'Autoritat Financera (AFA) EB 01/95.

Tema del dia

COMERÇ

BONS RESULTATS

Satisfacció entre comerciants pel balanç de la campanya de Nadal

Les botigues especialitzades assoleixen xifres semblants a les d'abans de la crisi sanitària

Els turistes venen a passar uns dies al país i aprofiten per fer compres més econòmiques

►► L'avinguda Carlemany, ahir.

CEL MÁRQUEZ BERNAT
ESCALDES-ENGORDANY

@PeriodicAND

Les vendes d'aquest Nadal han deixat amb bon gust de boca als comerciants andorranos, que han vist incrementades les compres respecte a anys anteriors. S'ha notat l'activitat a l'eix comercial durant el mes de desembre i principis de gener. Ara i durant els últims dies de Nadal, els comerciants han pogut fer el primer balanç de com han anat les vendes de la temporada.

L'eix comercial The Shopping Mile ha enregistrat una bona afluència turística durant els inicis d'hivern. Com és habitual molts turistes de proximitat han vingut a descobrir el país, esquiar i a més fer les compres. L'estalvi econòmic és

un dels principals reclams que tenen els turistes per visitar el Principat, com és el cas de l'Antonio de Madrid, que comenta que «hem vingut cinc dies a esquiar i de passada hem comprat cosmètica, perfums i tabac, sobretot articles en què ens podem estalviar diners». També ho comentaven en Daniel i l'Antonio que han vingut des de Saragossa: «Hem vingut de viatge familiar a passar dos dies i a més a comprar, sobretot tabac, roba i sabates, el preu aquí és més econòmic».

En canvi, la clientela andorranca es manté en quantitat de compres i es decanta per fer un canvi d'articles que ja tenen, com la Jessica d'Andorra la Vella que explica que «hem comprat igual que altres anys, aquest hem renovat materi-

al de snowboard i esquí». També la Rufi d'Escaldes-Engordany ha prioritzat en les seves compres, assenyala que «aquest any hem comprat el que necessitem, unes ulleres per anar amb bicicleta, unes sabates i algun regal».

A les botigues de roba han millorat les vendes respecte a anys anteriors. Gustavo Major, l'encarregat de Kilvil, assegura que «les vendes han anat bé, la gent ha comprat en dies dispersos, no ha passat com d'altres anys que han vingut tots els clients de cop, hem tingut bastanta feina, però repartida». Ho confirma la Montse Soler, encarregada de la botiga Llenceria Soler, que declara que «les vendes han anat bé en general, millor que l'any anterior, no ho puc comparar més enllà perquè la botiga no estava situ-

ada en aquesta zona tan cèntrica». La Carme Molina, dependenta de la sabateria Mephisto, assegura que no s'han assolit les xifres pre-pandèmia, «les vendes d'aquest any han anat una mica més bé respecte a l'any anterior, però no s'està venent com el 2019, des del 2020 hem notat una baixada», però un fet l'ha sorprès: «El que ens ha fet més il·lusió és que molts clients fidels, que havien deixat de venir a causa de la pandèmia han tornat a comprar per Nadal».

Les botigues de productes especialitzats, en canvi, han notat unes xifres superiors a les d'abans del covid. El Carles, propietari de la botiga Caves Benito, assegura que «les vendes d'enguany han sigut satisfactòries, similars a l'anterior que va ser un molt bon any, el qual sor-

“

Carme Molina

DEPENDENTA DE MEPHISTO

«El que ens ha fet més il·lusió és que molts clients fidels que no venien des de la pandèmia han tornat a comprar»

Jordi Tomí

RESPONSABLE DE WOM VIDEOJOCOS

«Hi ha hagut molta compra, hem venut tota mena de productes, aquest Nadal ha sigut millor que l'anterior»

tiem de la pandèmia i la gent tenia ganes de comprar. Respecte al 2019 hem millorat quant a vendes». En concordància, Jordi Tomí, el responsable de la botiga WOM Videojocs, declara que «hi ha hagut moltíssima compra, hem venut de tots els nostres tipus de productes, aquest Nadal ha anat millor que l'anterior, hem arribat a xifres similars a les de pre-pandèmia».

Quant a restauració, la Jonna, bodega del restaurant L'informal, destaca que «aquest any ens ha visitat molta gent, no hem parat, ha vingut més gent que l'any passat, ho hem omplert i hem tingut cues d'entre cinc i deu metres».

Els comerciants de les avingudes Meritxell i Carlemany clouen la campanya nadalenca satisfets, fent un balanç molt positiu i amb l'esperança que es mantingui un bon ritme de vendes durant l'any. Ara, un cop finalitzada, han de deixar pas a la campanya de rebaixes. ≡

Editorial

Falten professionals especialitzats en autisme

EL PERIÒDIC D'ANDORRA no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors i tampoc s'identifica necessàriament amb els seus comentaris.

A efectes de publicitat contractada per persones pertanyents a diferents sectors o branques professionals, aquest mitjà no es fa responsable del contingut de la publicitat en relació al disposat en les normes estatutàries o deontològiques que regeixen la professió en concret, la qual qüestió únicament compet a la persona que contracta la publicitat.

El Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) és una d'aquelles patologies que han existit sempre, però que no ha estat fins fa uns anys que s'han començat a diagnosticar i tractar. Tot i que no es tenen dades oficials, a Andorra la prevalença és similar a la dels països de l'entorn, però manca un important nombre de professionals especialitzats que s'hi dediquin en el país. I és que el TEA té unes especificitats concretes, no sempre fàcils de detectar. Segons explica la neuropsicòloga Montse Mases, coordinadora del Grup Jove

de l'Associació del Trastorn de l'Espectre de l'Autisme a Andorra (Autea), hi ha casos en què es compleixen requisits bàsics per diagnosticar algú de TEA i altres en què aquests estan ben amagats. És el que els ha

El TEA té unes especificitats concretes que s'han de tractar

passat a moltes dones que ara tenen entre 30 i 50 anys i que mai abans han estat tractades, si bé tant elles com les seves famílies eren conscients que hi havia quelcom que no acabava d'anar del tot bé. A més, cal recordar que històricament, les dones han estat infradiagnosticades, ja que la majoria d'investigacions científiques han estat encapçalades per homes, que, a banda de no sempre estar interessats pel benestar del sexe femení, no han tingut en compte que la simptomatologia podia ser diferent en uns i en les altres. Per això, Autea ha creat, entre

altres grups de suport, un de dedicat especialment a les dones en què totes les participants s'ajuden mútuament i comparteixen el fet d'haver descobert què els passava ben entrada l'edat adulta. De la mateixa manera, probablement hi ha gent gran que tingui TEA i no ho sàpiga i, per tant, no sigui tractada de la manera que pertocaria. Per tot plegat és important donar visibilitat a un trastorn que, malgrat que cada vegada és més conegut, encara ofereix moltes preguntes sense resposta, fet que evidencia tota la feina que queda per fer, tant en l'àmbit clínic com social.

La finestra oberta

MAGDA CEBRIÁN

L'esperat retorn de la reutilització

Qui llegeixi aquestes línies potser conserva el record de retornar els envasos de les ampolles a la botiga. La reutilització formava part de la nostra vida en un passat no tan llunyà i anem camí que ho torni a ser. Espanya tanca un any clau en matèria de residus: dimarts passat, 27 de desembre, el govern va aprovar el Reial decret d'Envasos i Residus d'Envasos, que desenvolupa la Llei de Residus i Sòls Contaminants per a una Economia Circular (07/2022), en vigor des del mes d'abril passat. S'actualitza així l'anterior normativa i s'incorporen a l'ordenament jurídic les directives comunitàries en matèria de residus, com la Directiva europea sobre plàstics d'un sol ús.

El nou panorama presenta l'oportunitat d'establir les bases d'un canvi de model de producció i consum més sostenibles, amb productes i serveis dissenyats per a durar i mantenir el seu valor el màxim de temps possible. Entre els principals punts de la nova Llei de residus es troba un impost especial sobre els envasos de plàstic no reutilitzables que obliga les empreses comercialitzadores a optar per alternatives reutilitzables o de materials no plàstics. En aquest context, és important que les empreses no optin per la simple substitució d'uns materials per uns altres, perpetuant així la cultura d'un sol ús. Pel contrari, el desitjable és que es facin passos valents i estratègics per a prioritzar la prevenció i la reutilització. Posem per

cas els gots de cafè per endur: una cafeteria podrà optar sota la nova llei per oferir als seus clients gots compostables, que després de cinc minuts d'ús es tiraran a les escombraries, o bé promoure un sistema de gots reutilitzables i retornable que, a més de reduir residus, suposi una disminució de costos a mitjà o llarg termini.

Em aquesta mena d'escenaris, és important recordar que, el fet que el got sigui reutilitzable no garanteix per si sol la seva reutilització. Per això és necessari incloure altres aspectes igualment importants com la neteja d'aquests, la traçabilitat, els incentius per a la seva devolució, la logística inversa, i el seu posterior reciclatge al final de la seva vida útil.

Perquè els sistemes de reutilització es puguin desenvolupar amb èxit i siguin escalables, es necessita el suport de les institucions i normatives que aportin claredat i seguretat a les empreses que estan preparades per a liderar aquest canvi de model que ens acostarà cada vegada més a una economia circular. De la mateixa forma que la reutilització és una realitat en sectors com les begudes en hostaleria

i restauració, esperem que en els pròxims anys s'incorpori a altres àmbits com el comerç electrònic, els productes de neteja o la cosmètica, gràcies a la valentia i visió tant d'empreses com d'administracions.

Afortunadament, la normativa europea avança cap a objectius més ambiciosos i inclou aspectes com la desmaterialització de l'economia i la Responsabilitat Ampliada del Productor, també contemplada en Reial decret d'Envasos i Residus d'Envasos. Portem dècades centrant el discurs sobre els residus en el reciclatge, ignorant la importància de passos previs com la prevenció, la reducció i la reutilització. En els pròxims anys, els sistemes de reutilització poden jugar un paper important en la innovació empresarial i la transformació de les cadenes de subministraments, contribuint a reduir significativament no sols la generació de residus i la contaminació per plàstics, sinó també aconseguint un ús més eficient de recursos com l'aigua i l'energia. Espanya ja compta amb un ecosistema valent i preparat per a fer-lo possible. La revolució de la reutilització ja ha començat. ☑

Atenció personalitzada i professional.

DES DE 1998

the cigarshop
ANDORRA

Avinguda Meritxell, 40
AD500 Andorra la Vella
Tel. (376) 826 515

Carrer de la Unió, 2
AD500 Andorra la Vella
Tel. (376) 853 400

Carrer Major, 23
AD200 Pas de la Casa
Tel. (376) 855 216

www.thecigarshop.ad

La tribuna

L'univers start-up és farsa o indústria de futur?

La narrativa construïda al voltant d'aquest model de negoci és molt atractiva, però irreal

NATALIA

Mena

Emprenedoria s'ha posat de moda en els últims anys i gaudeix d'una bona imatge pública. La figura de l'empresari tradicional ha quedat devaluada davant un perfil de jove creatiu que amb una idea brillant i amb molt d'esforç, però sense recursos, s'embarca en impulsar un projecte innovador. Ha triomfat com la Coca Cola i són molts els que seduïts per aquest somni daurat persegueixen canviar el món impactant de manera positiva en l'economia i en la societat convertint-se en un exemple a seguir. No obstant aquest discurs en què tot és possible, maco i meravellós, semblaria ser que no s'ajusta a la realitat de manera que comencen a sorgir veus crítiques que asseguren haver treballat en diverses empreses d'aquest tipus i que afirmen que el que diuen les tecnològiques, polítics i bancs respecte a l'aventura d'emprendre no és cert i que ens han venut una pantomima, ja que no ho pot fer qualsevol. Es necessiten moltíssims diners, per no parlar dels sous i les condicions laborals dels empleats d'aquestes incubadores, les quals paguen poc i malament malgrat que quasi ningú estigui disposat a reconeixeu-ho.

L'eufòria per les star-ups es va iniciar en els pitjors moments de la crisi financera del 2007-2008. Les dades d'atur eren desastroses i la falta de certesa sobre què vindria van donar l'oportunitat a les companyies d'internet a crear un nou relat que obria la possibilitat de l'ascensor social en el que no calia ser fill de o provenir d'una família acabalada per muntar una gran corporació milionària, sinó que qualsevol amb una mica de talent i ganes podia colar-se. A causa d'aquest escenari, com no podia ser d'una altra manera, governants i entitats bancàries, a falta d'iniciatives millors, es van pujar al carro com

FREEPIK

No obstant el discurs en el qual tot és possible, semblaria que no s'ajusta a la realitat i comencen a sorgir veus crítiques

prant aquest concepte tan cool. Uns perquè els ajudava a netejar una reputació que havia quedat molt malmesa amb el rescat econòmic i els altres perquè suposava engrescar el personal amb una presumible solució enfront a la delicada conjuntura que estava patint el ciutadà de a peu. De manera que en l'imaginari popular s'ha instal·lat el pensament que es pot arribar del no res i muntar una start-up d'èxit. Ja coneixeu la història: quatre amics en un garatge acaben construint un imperi, una faula molt a l'estil Hollywood. I amb aquesta inèrcia apareix també un fenomen, quan menys curios, que són els emprenedors a la força; persones a les quals s'anima a seguir aquesta senda. Es tracta d'un col·lectiu que la seguretat social emmarca dins dels autònoms, però que en absolut se senten pioners de res ni estan envoltats de l'aura de gran

icona social que preconitza aquesta nova corrent empresarial. Una altra creença molt xula que han promogut aquestes entitats és la del salari emocional. Aquest aspecte és fascinant; s'ha convertit en l'oferta estrella sobretot per atraure molts joves presentant oficines que recorden a llars d'infants o sales recreatives amb futbolins, taules de ping pong, cervesa i cafè gratis, ossos de peluix decorant els comitès directius, però amb salaris que ratllen el mínim professional. Això sí, amb un gran ambient de treball. Aquesta noció de benestar a la feina s'ha interioritzat fins al punt d'aparèixer el magnífic càrrec de director de felicitat que deixa les qüestions desagradables per al de recursos humans i en l'exercici de les seves funcions s'ocupa de vetllar per la salut mental, ànim, vitalitat, concòrdia i equilibri psicològic de l'equip. Del que

molts no s'adonen és que aquests entorns confortables amaguen jornades maratonianes i empleats que es deixen la vida a la seu a canvi d'un espai de relax per a la migdiada. Sense oblidar que el salari emocional no paga les factures de llum, aigua, telèfon, transport o menjar.

Un altre factor interessant a analitzar en aquestes organitzacions és el personatge del CEO, el qual normalment està encantat d'haver-se conegut, perquè té el convenciment que està promovent una transformació que canviarà l'evolució de la humanitat. És a dir, és mouen en un món de missatges senzills alhora que grandiloqüents amb frases inspiradores pròpies de l'autoajuda o el coaching, però la jungla en la qual reina el capital és més hostil, complicada, grisa i polièdrica que la seva retòrica comunicativa edulcorada alhora que dopada d'optimisme. No obstant això, han convertit la seva visió en una manera de ser, d'existir i de viure que ha calat en una societat mancada de referents en els quals emmirallar-se, així com obsesionada amb les possessions, la riquesa i la cultura del pelotazo.

Si seguim aprofundint en la dinàmica de funcionament d'aquest sector també es pot observar una certa discriminació per edat. De fet, ni tan sols es molesten a dissimular-ho assenyalant que la gent gran són maldestres amb la tecnologia a la vegada que tenen altres preocupacions, com fills adolescents, pares grans que requereixen atenció, més lligams econòmics, etc., motius pels quals les persones de 50 anys en endavant són gairebé invisibles per aquestes estructures, ja que consideren que poc o res poden aportar a la màgia de la digitalització i del cosmos virtual.

Malgrat la modernitat que volen desprendre les estadístiques d'emprenedoria, per sexes tampoc surten mes ben parades. Les dones continuen essent una minoria en aquesta òrbita de rondes de finançament i valors que cotitzen en borsa. Els motius que s'alleguen són bastant similars als de l'apartat anterior: tenen altres prioritats. Volen ser mares, el coneixement tècnic no els atrau d'igual forma, cerquen una estabilitat superior... En definitiva, xorrades per justificar una vegada més la poca representativitat femenina que hi ha.

Es tracta d'un sistema en el qual el que importa són les aparences, el producte ha desenvolupar és el de menys, tan sols és un vehicle, perquè la firma de capital risc obtingui un rendiment per la seva inversió. Ni tan sols fa falta que la marca obtingui beneficis en algun moment, això és irrellevant mentre el preu de les accions continuï pujant.

Concretament, al Principat, aquest paradigma va arribant progressivament i molt probablement tingui el seu públic. S'haurà de veure com evoluciona i els resultats que s'obtenen. Per ara és una indústria incipient que esperem que no sigui fum com en molts altres països, sinó una proposta sòlida de futur que es consolidi. Si la voluntat que hi ha és la de diversificar l'economia, pot ser una alternativa interessant per a aquells disposats a entrar en el joc d'emprendre i no morir en el intent. ≡

Shell V-Power

SENT EL NOSTRE MÀXIM RENDIMENT

GO WELL

Comparat amb fórmules anteriors de Shell V-Power. Els beneficis reals poden variar d'un vehicle a un altre. Si en vol més informació, vagi a Shell.es. Les marques de Shell son utilitzades per DISA sota llicència atorgada per Shell Brands International AG.

Nacional

Pàgines 6 a 9

Entrevista ► La neuropsicòloga i coordinadora del programa Grup Jove d'Autea parla de la s

POL FORCADA QUEVEDO
ESCALDES-ENGORDANY

 @PeriodicAND

Montse Mases és neuropsicòloga i coordinadora del programa Grup Jove de l'Associació del Trastorn de l'Espectre de l'Autisme d'Andorra (Autea). Mases exposa a EL PERIÒDIC què és i com funciona l'associació, com és l'autisme en infants, joves i en l'etapa educativa, i com és la situació i la inclusió laboral d'aquestes persones.

–Què és Autea?

–És una organització sense ànim de lucre que es va crear l'any 2006 per un conjunt de pares d'infants amb autisme. A l'inici va néixer per defensar els drets i els interessos de les persones amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), però des de fa alguns anys, Autea ha fet un salt qualitatiu i ja no es dedica exclusivament a defensar aquests drets, sinó que també ofereix serveis directes als seus usuaris. En aquest sentit, des de fa un temps s'han creat un conjunt d'acompanyaments que els socis de l'associació tenen dret a utilitzar.

–Com per exemple?

–Ofereix un servei d'atenció a les famílies per a infants d'entre 6 i 12 anys. En aquest cas, el personal d'Autea es desplaça i fa atenció domiciliària en el projecte *Enllaç*. Després, també tenim un grup d'ajuda mútua de dones, que es diu *GAM*. Finalment, comptem amb dos grups d'oci: un d'adolescents d'entre 12 i 16 anys, *La Colla*; i *El Club*, destinat a persones de fins a 35 anys.

–Quants socis té actualment Autea?

–150, però no tots són persones amb autisme, alguns són familiars.

–L'associació, doncs, es crea el 2006, però quin any s'implementen tots els serveis per als usuaris?

–El més antic és *El Club*, que aproximadament deu tenir cinc anys. A continuació va venir *La Colla*, que ara en deu tenir uns quatre.

–S'engega perquè, potser, faltava donar visibilitat a les persones amb autisme?

–Evidentment. De fet, encara en falta una mica. És cert que comparat amb anys enrere, es coneix més l'autisme, però encara no es el suficient. Una de les tasques que ens hem encomanat és donar aquesta visibilitat en l'àmbit general, però també a les escoles i les institucions, a tots els àmbits on les persones amb autisme estan presents.

–I això com ho fan? Una cosa és donar serveis i l'altra donar aquesta visibilitat.

–De moltes maneres diferents. Per exemple, el fet d'estar fent ara aquesta entrevista ja serveix per donar visibilitat. També fem conferències a les escoles i diferents institucions, així com intentar utilitzar els mitjans de comunicació per explicar què és l'autisme i els diferents projectes dels quals disposem. Hi ha moltes maneres de fer-ho i quan tenim oportunitat les fem servir.

Montse Mases

Neuropsicòloga

«A Andorra falten professionals especialitzats en autisme, formats i amb molts coneixements»

–Amb tot això, creu que a Andorra li falta donar importància a l'autisme?

–No estem molt malament, però una miqueta més sí que en fa falta.

–Quins són els objectius de l'associació?

–Cobrir les necessitats de les persones amb TEA dins d'Andorra, unes necessitats molt diverses perquè van des de l'atenció directa, intervenir respecte l'administració, i ajudar-los amb altres aspectes que puguin sorgir.

–Quants professionals tenen?

–En aquest moment set. Però cada vegada els projectes que anem implementant tenen més demanda i per això estem constantment incorporant nous professionals.

–De quina especialitat?

–Som neuropsicòlegs, psicòlegs, mestres, educadors i monitors. Però la idea és diversificar les capacitats dels professionals per a poder tenir coneixement en diferents àmbits, perquè

com més diversificada sigui la nostra formació inicial, millor per a l'equip.

–En falten al país?

–Especialitzats en autisme segur. Aquest dèficit del desenvolupament té unes especificitats concretes i han de ser persones molt formades i amb molts coneixements. En aquest sentit, prioritzaria formar la gent que ja tenim al país.

–Quina prevalença té a Andorra?

“

«La població d'avis amb TEA és totalment desconeguda, perquè es parla i es diagnostica autisme des de no fa gaire»

–S'ha de partir de què la prevalença no està calculada a Andorra. En l'àmbit de la comunitat europea és d'un de cada 69 naixements, i nosaltres considerem que devem estar en aquesta ràtio i proporció de xifres.

–Quina és l'esperança de vida d'una persona amb TEA?

–La mateixa que una persona que no el tingui. Hi ha casos particulars en què les persones naixen amb una discapacitat comòrbida molt important i en aquestes circumstàncies potser sí que tenen una esperança de vida inferior, però en general és la mateixa.

–Amb quines dificultats es poden trobar en el dia a dia?

–Moltíssimes. Cal destacar que són derivades dels dèficits nuclears de les persones amb aquest dèficit del desenvolupament.

–Per exemple?

–Tenen molts problemes per integrar-se socialment. Això els genera una quantitat d'afers molt rellevant pel que fa a la integració a l'escola, a les feines, a l'oci, entre d'altres. Per això són persones que tenen tendència a viure una vida bastant solitària. Aquí és on intervenim des d'Autea.

–Els TEA solen aparèixer abans dels tres anys. A Andorra es dona la mateixa dada?

–Sí. Actualment Andorra està al nivell dels altres països europeus. A més, al SAAS hi ha un servei de diagnòstic infantil.

–Un servei específic per a la gent amb autisme?

–Fan altres coses, però hi ha dues psicòlogues especialitzades en aquest trastorn que estan habilitades per poder diagnosticar-lo.

–És senzill de detectar?

–En alguns casos sí, però en altres és extremadament complicat, especialment quan estem parlant d'autisme femení. De fet, tenim moltes dones adultes arribant avui dia a l'associació que mai han estat diagnosticades i ho estan fent ara amb 30, 40 i 50 anys.

–I això per què?

–Les dones han estat tradicionalment infradiagnosticades perquè la seva anàlisi és molt complicada. Ara al Principat s'està començant a treballar en el seu diagnòstic i en el d'adults.

–En aquest sentit, cada cop se'n de-

Situació de l'autisme al país

Pàgines 6 i 7 <<<

tecten més?

-Així és.

-L'autisme en un infant es detecta a casa?

-Hi ha dos grups de persones en ser els primers en veure que hi passa quelcom: els pares, que sempre diuen que al nen li passa alguna cosa però no saben determinar el què; i des de les escoles bressol, on també veuen que aquell infant compleix algun requisit.

-I quins són aquests requisits?

-Per exemple, no responen als estímuls socials dels progenitors o de les educadores del centre, en canvi, responen més a objectes.

-A escala general, quines són les principals característiques d'algú amb TEA?

-Presenten dificultats per socialitzar i per entendre les seves pròpies emocions i les dels altres. També tenen problemes per tenir el que anomenem *teoria de la ment*, que és entendre com pensen les altres persones, a més d'una forta rigidesa als costums, als hàbits. Necessiten que la seva vida estigui plena de rutines i variar-les els costa molt. Finalment, presenten interessos específics. És a dir, quan els agrada una cosa, els agrada molt. Senten una passió extrema per una cosa determinada.

-A mesura que aquesta persona es va fent gran, aquestes característiques també s'incrementen?

-No. La fortuna que tenim ara és que les persones amb autisme són diagnosticades molt precoçment i aleshores comencem a treballar en habilitats socials i emocionals, en inclusió, en diversificar els interessos, etc. Per tant, aquestes característiques que els podien posar algun impediment per a la integració social, ara es treballen des de ben petits i el pronòstic de cara el futur és molt millor. Al final poden tenir una vida plena però sempre amb un seguiment en totes les etapes de la seva vida. Tot i això, cal recordar que l'autisme no es cura.

-Pel que fa a l'educació, com és la dels infants?

-Andorra respecte dels països del voltant o la resta dels europeus, està en una situació privilegiada.

-Per què?

-Perquè el Ministeri d'Educació, en el moment que es detecta un infant TEA se li posen recursos. Primer fins als 6 anys és una atenció a casa en un model centrat en la família. Un cop s'atura aquest servei, nosaltres el continuem oferint. Per tant, el nen mai deixa de tenir aquesta atenció.

-I a les escoles?

-Un nen amb TEA té diferents ajuts, ja que des del mateix ministeri es posen professionals per atendre'ls depenent de les seves necessitats. Hi ha des de logopedes, terapeutes ocupacionals, educadors especialitzats, psicòlegs...

-I això en tots els sistemes educatius?

-Almenys pel que fa als públics, els dos privats ho desconec.

-I com és l'educació en la preadolescència i adolescència?

-Continuen tenint aquest suport a les escoles, però poden gaudir d'altres serveis. Per exemple un del SAAS en el qual es practiquen habilitats socials, així com els que Autea ofereix d'oci des dels 12 anys fins als 35, *La Colla* i *El Club*, per practicar també habilitats socials i inclusió a la comunitat.

-Què fan aquestes persones un cop acaben els estudis?

-Acostuma a tenir lloc el que anomenem *la caiguda a l'abisme*. Quan estan estudiant mantenen contactes i tota una xarxa social. En el moment que acaben els estudis, aquesta xarxa es trenca, i com que són persones a les quals els costa molt la inclusió social, hi ha el risc de perdre totalment el contacte amb altres persones. Aquí és on entra el joc el nostre sistema d'oci.

-Com funciona, doncs?

-Incorporem les persones abans que acabin l'etapa escolar de manera que sempre tinguin aquest lloc on anar i tinguin aquests grups d'oci perquè la seva xarxa social no es trenqui. Que la

caiguda a l'abisme no es produeixi. Tot i això, aquest sistema no només és d'oci, també inclou altres coses.

-Per exemple?

-Pràctiques en habilitats socials, inclusió en entorns socials corrents i, com a novetat d'enguany, els joves d'entre 16 i 35 anys disposen de dues sessions psicològiques al mes pels que ho necessitin, que no són tots.

-De totes maneres, aquests grups d'oci són fins als 35 anys. Què passa després?

-Aquí amb Autea hi tenim un desafiament: veure quines necessitats tenen aquestes persones i a partir d'això crear algun servei que els pugui ser útil. Principalment per a homes, perquè per a les dones tenim el grup d'ajuda mútua, que no té edat mà-

«Encara falta donar una mica de visibilitat. Comparat amb anys enrere es coneix més aquest trastorn, però no el suficient»

«Falta una mica d'explicació a les companyies dels molts beneficis que poden treure contractant una persona amb TEA»

xima.

-Des de fa cinc anys existeix el programa Joves en Inclusió (JEI). En què consisteix?

-S'atén a joves amb alta necessitat de suport. Hi tenen una ràtio d'un professional per un jove, una proporció molt elevada.

-A quantes persones dona servei actualment?

-En són cinc o sis. D'altra banda, des d'Autea també atenem moltes persones amb necessitat de suport que molt probablement seran usuaris del JEI en un futur. La idea és que la seva població atesa s'anirà incrementant.

-Per a quines edats va destinat?

-Des dels 16 fins als 30 anys.

-Quin és el dia a dia d'aquestes persones?

-Se'ls ensenya habilitats de la vida quotidiana com d'higiene, parar taula, etc. Algunes de les persones que hi són també van a fer unes petites pràctiques en empreses. Aprenen a ser més autònoms en la seva vida diària.

-Tenen feina?

-No perquè no tenen capacitat laboral.

-D'altra banda, com és la inclusió laboral de les persones amb TEA?

-És complicada. Pensi que a Andorra no tenim dades. Al Servei d'Ocupació hi ha un grup específic que es dedica a col·locar persones amb discapacitat o diversitat funcional, i aquest està funcionant molt bé.

-Llavors quin és el problema?

-Que tenim persones amb molt bones capacitats de treball i que només estan accedint a llocs de baix nivell. Per tant, aquestes capacitats no s'estan utilitzant.

-Quines són aquestes capacitats?

-Les persones amb TEA tenen passió pel treball quan estan empleades, són molt perseverants, tenen un raonament lògic molt bo, una capacitat de concentració molt alta, són molt honestes. Això fa que en determinats llocs de treball siguin molt bons.

-Com per exemple?

-Informàtics o tècnics en informàtica, serveis administratius, entre d'altres.

-Segons Autisme Europa, entre el 80 i el 90% de persones amb TEA en edat de treballar no ho fan. Aquí, aquest mateix percentatge (90%) també estava l'any passat. Per què?

-Perquè a les empreses en general no es té confiança.

-Per això des d'Autea demanen crear itineraris d'acompanyament a les persones i empreses.

-Exacte, estaria molt bé tenir aquest sistema especial extern implantat a Andorra. Falta una mica d'explicació a les companyies dels molts beneficis que poden treure de contractar una persona amb TEA.

-Quins són, doncs, els oficis als quals si poden accedir els que treballen?

-Alguns estan en feines de caixer, altres de reposadors en supermercats, classificació d'arxius...

-Com ha dit, a Andorra no hi ha dades oficials referents a la situació laboral. No les han demanat des de l'associació?

-Sí, però no les hem obtingut mai.

-Respecte a la tercera edat, tenen constància de gent gran amb TEA?

-Excel·lent pregunta. S'ha començat a parlar i diagnosticar TEA des de fa no gaires anys. Potser tenim avis amb autisme però no sabem que els tenim, no els coneixem. Aquí potser sí que s'hauria de fer un esforç per mirar de fer un diagnòstic a alguns avis amb sospita que tinguin autisme. En tot cas, la població de la tercera edat amb autisme és totalment desconeguda, aquí i a tots els països del món.

-Llavors no ofereixen cap servei ni ajudes per aquest col·lectiu?

-És clar. Com no estan diagnosticats no, venen a demanar ajuda. Però de la mateixa manera que ens han començat a arribar dones i de seguida hem creat el projecte per atendre-les, evidentment si vinguessin avis mirariem el què i intentariem fer tot el possible per atendre'ls. ≡

ESQUELES I AGRAÏMENTS

t.: 736 200

c/e comercialperiodic@gmail.com

el Periòdic

L'ARXIPRESTAT DE LES VALLS D'ANDORRA

us convida a una
MISSA FUNERAL

per l'etern descans del Papa emèrit Benet XVI

que tindrà lloc el dilluns, dia 9, a les 20 hores
a l'església arxiprestal d'Andorra la Vella

presidida per l'arquebisbe

Mons. Joan Enric Vives i Sicília,

concelebrada pels sacerdots del país,
i amb l'assistència de les autoritats.

*Entrepans freds i calents de xapata,
hamburgueses, creps salades i dolces...*

**Un espai únic i acollidor per comprar i/o
consumir productes acabats d'elaborar**

HORARI:

De dilluns a dissabtes: de 7:30h a 20:00h

Els diumenges de 7:30h a 14:00h

Carrer de la Vall, 2 - AD500 Andorra la Vella - Tel. +376 829 470
Av. Casamanya, edifici Casa Font - AD100 Ordino - Tel. +376 847 064

FESTES

El mercat de joguines, a l'alça

La campanya de Nadal facturarà entre un cinc i un set per cent més que al 2021

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY
@PeriodicAND

El Nadal és temps de regals i, des de fa dècades, aquestes dates estan marcades en vermell al calendari tant per a les famílies com per als comerços dedicats a la venda de joguines i articles d'oci. Enguany, en plena recuperació econòmica després dels efectes de la pandèmia, les estimacions dels comerços xifren entre un cinc i un set per cent l'increment en el volum de facturació respecte a la campanya del 2021. Des de Juguettos, al centre comercial Super U, l'encarregada de botiga, Esperanza Cruz, confirma que ha estat una campanya tardana, però a l'alça: «La gent ha esperat fins a l'últim moment per a fer les seves compres, però finalment les ha fet». Cruz, a més, afirma que el model de compra familiar ha canviat molt durant els últims anys: «Cada vegada és més difícil vendre joguines. Els nens avui s'avorreixen molt abans, així que les famílies busquen un regal perfecte, educatiu, dinàmic, que entretengui i, sobretot, que duri».

Les dates de més activitat varien segons la procedència dels compradors. Des dels grans magatzems s'indica que, malgrat que tant el 24 de desembre com el 6 de gener són dates molt demandades, les famílies franceses aprofiten al Pare Noel, mentre que les espanyoles prefereixen els Reis d'Orient.

Respecte al tipus de regals triats pels nens aquest Nadal, hi ha un clar favorit: el tamagotchi. Un clàssic que torna a estar de moda i que lidera les llistes d'encàrrecs i peticions a grans magatzems. Tot i això, no queden molt enrere altres regals més tradicionals com les cartes col·leccionables del Mundial de Qatar, nines clàssiques i jocs de taula de tota mena.

Precisament, el tamagotchi ha

demonstrat l'eliminació de la sexualització en les joguines, un avanç social cada vegada més arrelat en la consciència popular. Ni els productes roses són per a nenes ni els blaus per a nens. «Tots els tamagotchi eren de colors associats a la figura femenina, però s'han venut molt fàcilment en tots els sectors de població. És l'exemple perfecte que cada vegada hi ha menys discriminació entre sexes».

Un assumpte que també compta amb el suport del Govern, des d'on en els últims anys s'han impulsat campanyes per a tractar de derrocar els prejudicis de sexualitat lligats als colors i les utilitats de les joguines.

Anticipar-se per sobreviure

D'altra banda, l'auge de les grans plataformes de venda en línia dificulta la supervivència de les botigues tradicionals. La comoditat de fer-ho des de casa pot ser un factor determinant per decantar-se entre l'una o l'altra opció. No obstant això, el tracte personalitzat que es rep en els establiments físics i l'experiència de venda són molt superiors als oferts davant d'una pantalla. A Juguettos Andorra saben com combatre l'avanç d'aquesta mena de plataformes: «L'anticipació és clau. No esperar que tothom demani un producte concret per a portar-lo a la botiga. Cal analitzar el mercat i les preferències per a moure's ràpidament i oferir el millor resultat».

Alternativa segura

Així mateix, dins de l'ampli ventall de modalitats de regals tecnològics, el sector *gaming* és, cada vegada més, una opció més demandada pels nens i nenes a l'hora d'omplir les seves peticions de regals en la campanya natalenca. La il·lusió de divertir-se i gaudir al màxim de l'experiència dels seus jocs favorits, alhora que la possibilitat d'imitar o, almenys, recrear

El tamagotchi és el regal estrella, seguit de les cartes del Mundial, els jocs de taula o les nines

Els francesos s'estimen més fer regals pel Pare Noel i els espanyols, pels Reis d'Orient

els espais de treball dels seus ídols de les plataformes digitals de contingut sota demanda són els principals objectius en la compra.

Però això va molt més allà de la típica consola o el videojoc de moda. Per viure una autèntica experiència *gamer*, immersiva i completament realitzada, és necessari comptar amb l'equipament correcte: auriculars d'excel·lent qualitat, perifèrics perfectes en disseny i funcionalitat i, fins i tot, mobiliari especialitzat i il·luminació basí i RGB, amb la condició de disposar d'un *set up* d'acord amb les expectatives.

No obstant això, l'ús d'algunes d'aquestes tecnologies per a nens i nenes amb edat inferior a la recomanada pot suposar un mal de cap per a les seves famílies. Per regular aquest problema existeix el PEGI (*Pan European Game Information*), un indicador

que s'ha de seguir al peu de la lletra a l'hora d'escollir l'edat recomanada per a cada regal, ja que, si bé és important la qualitat i l'objectiu dels regals electrònics, també ho és el control sobre l'ús que se'n fa. Segons un estudi de la Universitat Pública de Hong Kong, s'estima que el 6% de la població mundial és addicta a les pantalles. Depenen d'elles en tot moment del dia: només despertar-se, a mig matí, durant les classes, en la pausa per al cafè i durant tota la tarda i nit. L'Organització de les Nacions Unides, per la seva part, ha assenyalat que aquesta malaltia no està tinguda en compte dins del Manual de Diagnòstics i Estadístiques de Desordres Mentals i demana una especial atenció en el bon ús d'aquests dispositius, útils si s'utilitzen de manera correcta, però perillosa si s'abusa d'ells. ≡

URBANISME

El comú traurà el carrer dels Veedors per ampliar el parc

El Prat del Roure guanyarà 1.000 metres quadrats de zona lúdica i d'esbarjo

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY

El Comú d'Escaldes-Engordany ha convocat un concurs públic per contractar els treballs de construcció d'un parc infantil al carrer dels Veedors. De fet, la voluntat de la corporació és eliminar el carrer i ampliar el parc del Prat del Roure en tota aquesta zona, fent que l'equipament passi a guanyar uns 1.000 metres qua-

drats de superfície i disposi de més espais per a la zona lúdica i d'esbarjo. Aquesta actuació afectarà la meitat del carrer, des d'Arnaldeta de Cabot fins al carrer François Mitterrand. Els treballs consistiran a retirar el quitrà i col·locar-hi terra. Des del comú escaldenc es recorda que ara com ara el carrer dels Veedors no s'utilitza viàriament, per la qual cosa té el caràcter de parc sense les característiques pròpies d'una instal·lació d'aquest tipus. Per aquest motiu, el consistori ha apostat per treure el carrer per reemplaçar-lo per un espai amb característiques de parc. ≡

► El carrer dels Veedors aquest estiu.

OCI

Més de 7.000 participants en els actes de FEDA Cultura

Totes les propostes van encaminades a la sensibilització sostenible

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY

Les visites i activitats organitzades per FEDA Cultura al MW Museu de l'Electricitat, al Camí d'Engolasters i a les escoles, han comptat amb 7.068 assistents al llarg del 2022, superant així el registre de 6.798 assolit el 2019. Les propostes culturals han estat alineades als pilars de FEDA i s'han adreçat especialment a la sen-

sibilització en matèria de sostenibilitat. El MW Museu de l'Electricitat ha rebut 4.887 visitants al llarg del 2022, que també han gaudit de l'exposició temporal *Un planeta submergit pel plàstic* de James Whitlow Delano. Així mateix, 396 persones han participat en les visites guiades i activitats p que s'han dut a terme durant els mesos de primavera i estiu en el Camí hidroelèctric d'Engolasters. Pel que fa a l'educació per la sostenibilitat, 2.447 escolars dels tres sistemes educatius han pogut participar en tallers adaptats als diferents cicles formatius. ≡

el Periòdic d'Andorra

Petits anuncis

Filter i Rossell, 4 (Edifici La Torre)
AD700 Escaldes-Engordany

Anuncis per fax

736 210

Anuncis per telèfon

736 200

Anuncis per e-mail

comercial@elperiodic.ad

classificats

Attic
REAL ESTATE

DIAMANT RESIDENCIAL

📍 Nova promoció de luxe a
ORDINO (ANDORRA)

CARACTERISTIQUES

2/3 Dormitoris

Cuina

2/3 Banys

Terrasses

Saló-Menjador

Parquing

A PARTIR DE 510.000€

00376828878

00376626908

grp@andorra.ad

www.attic.ad

attic_grp

ALPINA
immobiliària
T. 00376 825428

Gestió de lloguers, compra i venda de finques
Administració de comunitats de propietaris

Consulti'ns sense cap compromís,
també pot contactar-nos
mitjançant la nostra pàgina web
www.alpinaimmobiliaria.com

Magnífiques cases de pedra completa- ment restaurades i rehabilitades a Tolo- riu-Cerdanya

Conjunt de tres cases de pedra amb estil modern i amb un elegant jardí privat. Una d'aquestes cases és individual i les altres dues adossades.
Superfície (m²) 440
Habitacions 9
Banys 7
Preu: 950.000 €

Pis a Escaldes-Engordany

Pis de 52 m². Consta d'una cuina americana, saló-menjador, una habitació doble, un bany complet amb banyera, d'una plaça d'aparcament i un traster.
Habitacions 1
Banys 1
Preu: 200.000 €

OLIMPIA
EDIFICI

**HABITATGES
DE 3 I 4 DORMITORIS
LOCALS I DESPATXOS**

INFORMACIÓ I VENDA

Tel. 80 80 80
www.immobiliariasuperior.com

50 | **Superior**
immobiliaris

Benvinguts a Casa!

comella
PARC

50 | **Superior**
anys immobiliaris

Follow us
| f | t | @ | v

Carrer La Sardana,
núm. 5 baixos
AD500 Andorra la Vella

Tel. (+376) 80 80 80
superior@andorra.ad

www.immobiliariasuperior.com

L'EQUIP ALTIMIR-AMBITÈCNIA US DESITJA BONES FESTES I FELIÇ ANY 2023

80 35 80

www.altimirambitecnia.com

Assessorament **ambiental i alimentari**

Av. Fiter i Rossell 6, 3r. AD700 Escaldes-Engordany. Principat d'Andorra.

contacta'ns al
 616 846

TOYOTA MOTORS ANDORRA

Av. Fiter i Rosell 4 AD700 Escaldes-Engordany
info@motorsandorra.com

TOYOTA

Esports

FUTBOL ▶ LALIGA SMARTBANK

Desitjos de victòria

L'FC Andorra rep l'Oviedo amb l'objectiu de tornar a sumar tres punts en el primer partit d'aquest 2023

DAVID SANSALONI
ESCALDES-ENGORDANY
@DavidSG26

L'FC Andorra enceta l'any amb un partit exigent, en el qual es veurà les cares amb el Reial Oviedo en una cita que també serà l'inici de la segona volta de LaLiga SmartBank. Els tricolor van tenir un mes de desembre per a oblidar, en el qual només es van aconseguir dos punts de 12 possibles, sent així el segon pitjor equip de la lliga durant aquest període. Ara, els jugadors dirigits per Eder Sarabia tenen l'oportunitat de començar el 2023 amb bon peu, davant l'afició a l'Estadi Nacional (avui a les 16.15 hores).

Els andorrans tenen molt bons records de la seva última trobada amb l'Oviedo, que va esdevenir la primera victòria tricolor a la Segona Divisió del futbol espanyol, gràcies al gol en l'últim minut de Pau Casadesús. Des d'aquell moment, els

▶▶ Valera i Gil Illuïten una pilota durant un entrenament d'aquesta setmana.

dos equips han anat a l'una, i avui dia només dos punts separen ambdós conjunts. L'FC Andorra és 10è amb 29 punts, mentre que l'Oviedo és 14è amb 27 i, per tant, un resultat favorable als visitants podria in-

tercanviar posicions, depenent de la resta d'equips implicats en aquesta zona de la taula.

Pel que fa a les dinàmiques, els del Principat sumen dos empats i dues derrotes en els últims quatre

partits, mentre que els de Álvaro Cervera arriben després de ser eliminats de la Copa del Rei per l'Atlètic de Madrid per 0-2, i a la lliga registren dues victòries, un empat i una derrota en els darrers enfronta-

“**EDER SARBIA**
ENTRENADOR DE L'FC ANDORRA

«L'Oviedo és un equip al qual és molt complicat fer-li ocasions, i inclús gols, i haurem d'estar preparats per a tot»

«Estem fent les coses molt bé, prou per poder tornar a sumar tres punts, i espero que demà sigui aquest dia»

ments. «L'Oviedo és un equip al qual és molt complicat fer-li ocasions, i inclús gols, i haurem d'estar preparats per a tot», va declarar Sarabia, mentre afegia que «estem fent les coses molt bé, prou per poder tornar a sumar tres punts, i espero que demà sigui aquest dia».

Borja Bastón continua sent la referència ofensiva, i principal perill, dels asturians en un context de molts canvis per als equips a causa del mercat d'hivern, el qual, segons va assenyalar el tècnic tricolor, l'FC Andorra intentarà incorporar un lateral esquerre pur per cobrir la baixa de llarga durada de Martí Vilà. ≡

BÀSQUET ▶ LEB OR

El MoraBanc aposta pel partit a partit i no vol relaxacions davant l'HLA Alacant

Lezcano assegura que tothom està plenament concentrat després de les vacances

DAVID SANSALONI
ESCALDES-ENGORDANY

El MoraBanc busca començar el 2023 de la mateixa manera que va acabar el 2022: amb una victòria. En aquesta ocasió, el conjunt

dirigit per Natxo Lezcano viatja fins a Alacant per enfrontar a l'equip de la ciutat (avui a partir de les 19.00 hores) en la que serà la tornada a la competició després de les vacances de Nadal. Els tricolor continuen líders de la LEB Or, però s'han trobat amb un

▶▶ Speight realitza una cistella.

Zunder Palència que no baixa el nivell i que comparteix resultats, amb 13 victòries i una derrota cadascun.

Tanmateix, Lezcano assegura que tothom ha tornat als entrenaments en plenes condicions «després d'haver passat uns dies amb la família i els amics per aquestes festes, i amb

la il·lusió de jugar un bon partit i guanyar». La premissa continua sent la mateixa i el tècnic busca «allunyar-nos de mirar la classificació, de sentir les veus que ens diuen que bé juguem, que bons que som, i ser conscients que d'un dia per un altre podem passar de ser primers a ser tercers».

Al davant, el MoraBanc tindrà un HLA Alacant (7è classificat) «fet amb jugadors de play-off, amb molta experiència a la lliga», segons va explicar el tècnic tricolor, que també va afegir que «alguns d'ells ja saben el que és ascendir, juguen a un ritme altíssim, tant en els contraatacs com en els atacs en estàtic. El rebot ofensiu és letal, i aconseguen molts punts en segones oportunitats. Serà un equip que ens exigirà molt mentalment».

La clau per fer-se amb la victòria estarà en el fet de «saber atacar amb intel·ligència, baixar ràpidament a defensar, no patir desajustos, i ser agressius en el rebot». ≡

breus

Verdú corre a la Copa del Món d'Adelboden

ESQUÍ ALPÍ ▶ Joan Verdú disputa avui un nou gegant de la Copa del Món. La cita serà a Adelboden, a Suïssa, on l'andorrà arriba amb bones sensacions i amb els 44 punts que li atorguen la 19a posició a la general del circuit mundial.

Íria Medina es fa amb un top10 a Bomio

ESQUÍ ALPÍ ▶ L'estació italiana de Bomio va acollir ahir dues jornades d'eslàlom FIS, amb la participació de Carla Mijares i Íria Medina. Precisament, Medina va aconseguir ser 10a, mentre que Mijares no va poder completar la segona mànega.

Esteve acaba 66è a l'esprint de Val di Fiemme

ESQUÍ DE FONTS ▶ Irineu Esteve es va desplaçar a Itàlia, a Val di Fiemme, on resten les tres últimes jornades per tancar la competició, i on ahir es va disputar la cursa d'esprint, en la qual va ser 66è a 23.86 segons del primer.

La nostra recomanació

OPERACION FORTUNE: EL GRAN ENGAÑO

L'agent de l'MI6 Orson Fortune i el seu equip recluten una de les estrelles de cinema més importants de Hollywood, perquè els ajudi en una missió encoberta per rastrejar i aturar la venda de noves tecnologies d'armes mortals, a les mans del multimilionari Greg Simmonds.

www.
Vegeu el vídeo promocional d'aquesta pel·lícula al codi QR

PEL·LÍCULES

Cinemes Illa Carlemany

Av. Carlemany, 70. Escaldes-Engordany. Tel.: 892 040. Venda d'entrades anticipades.

OPERACIÓN FORTUNE	16.30	19.00	22.00	
M3GAN	15.45	18.00	20.15	22.30
AL DESCUBIERTO				21.45
AVATAR: EL SENTIDO DEL AGUA 2D	16.30	17.30	18.30	20.30 vose 21.30
A TODO TREN 2	15.45		19.45	
EL GATO CON BOTAS	15.15	16.15		

AVATAR: EL SENTIDO DEL AGUA	★★★
AL DESCUBIERTO	★★★★★
I WANNA DANCE WITH SOMEBODY	★★
EL GATO CON BOTAS	★★★★
A TODO TREN 2	★★

★ Dolenta ★★ Regular ★★★ Interessant ★★★★ Bona ★★★★★ Obra mestra

www.andorraprincipat.com
Tot sobre el Principat d'Andorra

▶ **AL DESCUBIERTO**

El 2017 dues reporteres del New York Times, Megan Twohey i Jodi Kantor, van publicar una investigació periodística sobre els abusos sexuals del famós productor Harvey Weinstein que va desencadenar el movimen Metoo a tot el món i va trencar dècades de silenci.

▶ **EL GATO CON BOTAS**

Gat ja ha gastat vuit de les nou vides, encara que ell ja ha perdut el compte pel camí. Per recuperar-les, s'haurà de llançar a l'aventura més gran que mai ha viscut fins ara.

▶ **M3GAN**

M3gan, dissenyada per Gemma, és una nina realista programada per ser la millor companya dels nens i la major aliada dels pares. Gemma es converteix en la cuidadora legal de Cady, la seva neboda de 8 anys, i decideix vincular el seu protpio a Cady en un intent per resoldre tots els seus problemes.

▶ **AVATAR: EL SENTIDO DEL AGUA**

Ambientada més d'una dècada després dels esdeveniments del primer film. A 'Avatar: The Way of Water' comença explicant la història de la família Sully (Jake, Neytiri i els seus fills), els problemes que persegueixen i el que han de fer per mantenir-se sans i estalvis.

▶ **A TODO TREN 2**

Clara ja no se'n refia de l'home i decideix aquest any portar els nens personalment amb ajuda de la seva amiga Susana.

AGENDA CULTURAL

MÉS INFORMACIÓ A WWW.AGENDA.AD

- ▶ **MÚSICA** ▶ **LLETRES** ▶ **TEATRE I DANSA** ▶ **CONFERÈNCIES** ▶ **EXPOSICIONS** ▶ **ACTIVITATS INFANTILS** ▶ **FESTES I TRADICIONS** ▶ **CINEMA** ▶ **DIVERSOS**

▶ **ESCUDELLA DE SANT ANTONI 2023**
Escudella popular de Sant Antoni

Capella de Sant Antoni de la Grella
11 h, Missa

Plaça de les Fontetes
12 h, Encants populars
13 h, Escudella popular

DIA Dimarts 17 de gener
LLOC Plaça de Les Fontetes, La Massana

▶ **61A TEMPORADA DE TEATRE 'ELS PASTORETS'**

Torna el clàssic nadalenc Els Pastorets ple de novetats! Els nostres pastors preferits viatjaran a través del desert fins a Natzaret on es trobaran amb tots els personatges per fer-nos riure i enamorar-nos, tot ballant i cantant al so de la música. No hi podrà faltar, és clar, Sant Rafel, Sant Gabriel i Sant Miquel, que posaran fre a Satanàs i a les Fures, que no es cansaran mai de fer malifetes perquè el mal s'estengui pel món. Ho aconseguiran?

DATA I HORA Avui, a les 18.00 h

LLOC Sala Prat del Roure, Escaldes-Engordany

el temps

www.meteo.ad

Variable

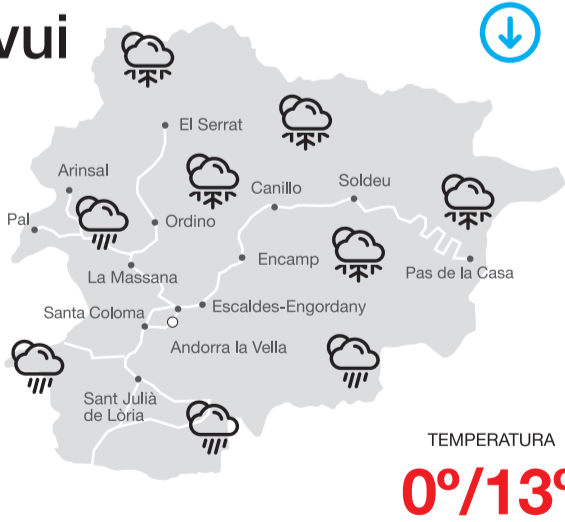
Després d'un matí assolellat esperem un augment de la nuvolositat de la mà d'un front atlàntic que podria deixar precipitacions febles a la nit. La cota de neu podria situar-se als 1.800 metres.

Demà després del pas del front desgastat esperem un dia amb nuvolositat que s'alternarà amb àmplies clarianes.

Previsió

- ☀️ Assolellat ☁️ Núvols 🌩️ Variable ☂️ Tapat 🌧️ Pluja 🌨️ Xàfecs ⚡️ Tempesta ❄️ Neu 🌬️ Vent

Avui

Demà

ASTV
Acrobatic Sistema Treball Verticals

Sistemes de seguretat. Línies de vida i ancoratge

Visita'ns a: www.astvandorra.com 📍 ASTV-Andorra

C/ del Pedral, 17 Edifici Les Arribes 2on pis Porta 224
AD200 ENCAMP - Principat d'Andorra
TEL (+376) 334 773 • astvandorra@hotmail.com

Subscriu-te al nostre butlletí per rebre les últimes notícies cada matí al teu correu electrònic

Programació tv

ANDORRA TV

15.00 Informatiu migdia

- 08:00 InfoNeu
- 09:00 Club Piolet
- 10:00 InfoNeu
- 13:00 Andorra Actualitat (RNA)
- 13:30 El Trànsit
- 13:40 El Trànsit
- 13:45 Informatiu migdia
- 14:10 El Trànsit
- 15:00 Informatiu migdia
- 15:25 Club Piolet
- 16:25 Informatiu migdia
- 16:50 El Trànsit
- 18:55 Bàsquet: HLA Alicante - MoraBanc Andorra
- 20:40 El Trànsit
- 20:45 Informatiu vespre
- 21:10 La Rèplica
- 21:55 El cafè dels matins
- 23:35 Informatiu vespre
- 01:00 Àrea Andorra Difusió

SUDOKU

FÀCIL

			5				9	
	6						8	1
7	9	2	1	8				5
					7	6	2	
			9	8				5
		5					8	
			8			2		4
8	7	6		5			3	
		4	7	3			6	8

Fàcil:

NORMAL

	2	8						4
4	7					6	9	2
			9					8
		5	6				2	3
			2		4			5
					7			
8	4	7					3	6
6	1	9				5	8	
		3	6	7				

Normal:

DIFÍCIL

			5					7
8					2			9
		2	9					5
		3	5	6			4	
5				8				1
		1	7	3				9
	2		3		9			8
		3						6
6	4	8		5	7			

Difícil:

FM

- 88.1 Cadena Dial Andorra
- 89.0 R7P
- 89.5 Pròxima FM Andorra
- 91.4 RNA
- 92.1 Màxima FM Andorra
- 92.6 M80 Ràdio
- 93.3 Ràdio Valira (Punto ràdio)
- 93.8 Flaix FM
- 94.2 RNA
- 96.0 Andorra 1
- 98.1 Ràdio Valira (Onda Cero)
- 100.6 NRJ
- 101.5 AD Ràdio
- 101.8 France Inter
- 102.3 Ràdio Ser P. d'Andorra
- 102.6 France Musique
- 103.3 40 Principals Andorra
- 104.0 France Culture
- 104.6 Catalunya Ràdio
- 106.0 Ràdio 4
- 106.8 Ràdio 1
- 107.2 Ràdio Seu
- 107.5 Ràdio Principat
- 107.9 Ràdio 3

Transports

ALSINA GRAELLS (827 397)
 Andorra-Barcelona: 6/6.45/10.30/15/17/19.15
 Barcelona-Andorra: 6.15/6.30/7.30/10.30/13/15/17/19
 Andorra-Lleida: 8.15/16.15
 Lleida-Andorra: 9.30 diumenge / 11.30 de dilluns a divendres / 16 de dilluns a diumenge

CAMINO BUS LAZARA (865 500)
 Andorra-Galicia-Portugal: dc / dj / dg: 15.30
 Portugal-Galicia-Andorra: dm / dj / dv: 15.30

HISPANO IGUALADINA (902 447 726)
 Andorra-Reus: 17.00. Servei diari
 Reus-Andorra: 7.40. Servei diari

HISPANO ANDORRANA (807 000)
 Escaldes-La Seu: de 8 a 21. Cada hora
 La Seu-Escaldes: de 7 a 20. Cada hora
 Dg: Escaldes-Engordany-La Seu d'Urgell: 8.15/10.30/13/17/19.15
 La Seu d'Urgell-Escaldes-Engordany: 7.45/9.10/12/16/18.30
 Estació d'autocars-l'ospitalet: 5.45/17
 L'ospitalet-Estació d'autocars: 7.35/19.45
 Estació d'autocars-Costa Daurada: 8.00
 Costa Daurada-Estació d'autocars: 17.30 (dl a dv)

AVÍS IMPORTANT (803 789)
 Andorra-Barcelona:

And. Estació	T2	T1	T1	T2	And. Estació
5.00h	8.00h.	8.15h.	10.00h	10.15h	13.15h
7.00h	10.00h	10.15h	12.00h	12.15h	15.15h
9.00h	12.00h	12.15h	14.00h	14.15h	17.15h
11.00h	14.00h	14.15h	16.00h	16.15h	19.15h
13.00h	16.00h	16.15h	18.00h	18.15h	21.15h
15.00h	18.00h	18.15h	20.00h	20.15h	23.15h
17.00h	20.00h	20.15h	22.00h	22.15h	01.15h

Andorra-Aerop.Toulouse-Est. Matabiau: 5.00, 10.00, 15.00h
 Est. Matabiau-Aero. Toulouse-Andorra: 10.30, 15.00, 19.30h
 * Obert les 24 hores. Consultar: 803 789

MONTMANTELL (807 444)
 Andorra-Lleida: 6/8/11.30/15.30/18
 Lleida-Andorra: 10.15/14/16/20/22

DIRECT BUS-NADAL JULIÀ (805 151)
 Andorra-Barcelona aeroport: 3.30/6.15/8.15/
 11.15/13.15/15.15/16.15/18.15/20.15/22.15
 Barcelona aeroport (Terminal 1 planta 0)-Andorra: 7.30
 9.30/11.00/13.00/15.00/17.30/20.00/21.30/23.00
 Barcelona aeroport (Terminal 2 Mural Miró)-Andorra: 7.45
 /9.45/11.15/13.15/15.15/17.45/20.15/21.45/23.15
 Barcelona Sants (estació de ferrocarril)-Andorra: 6.15/8.15
 /10.15/11.45/13.45/15.45/18.15/20.45/22.15/23.45

SOLDEVILA (Amb reserva prèvia 828 117)
 Andorra - Lleida: 8.00/15.45 Lleida - Andorra: 12.00/20.15

TAXIS
 ATA 863 000 / 861 005
 MÉS TAXI 828 000 / 862 488
 TAXI EXPRES 812 345

el Periòdic.ad

Farmàcies de guàrdia

Dissabte 7
F. Mitjavila
 Pl. Príncep Benlloch 3
 Andorra la Vella
 Tel. 820224

Diumenge 8
F. Pasteur
 Av. Meritxell 84
 Andorra la Vella
 Tel. 800970

Dilluns 9
F. Gran
 Av. Meritxell 83
 Andorra la Vella
 Tel. 828009

Dimarts 10
F. Galeno 2
 Av. Meritxell 91
 Andorra la Vella
 Tel. 828717

COOPERATIVA INTERURBANA ANDORRANA

Tef: 00 34 806.555 - Web: www.interurbana.ad

Tot l'any	
Andorra (Estació) - Espanya - Portugal (Vila Praia Ancora)	18h15
Tots els Divendres i Diumenges del mes	
Primer i Tercer dimecres del mes	
Portugal (Vila Praia Ancora) - Espanya - Andorra (Estació)	08h30
Tots els Divendres i Diumenges del mes	
Primer i Tercer dimarts del mes	

Les guàrdies començaran a les 9.30h del matí del dia assenyalat i acabaran a les 9.30h del matí següent. Poden variar, cal confirmar-les al telèfon: 829 914

Obrim línia regular des de qualsevol punt d'Andorra fins a l'estació de l'AVE a Lleida

12 TRAJECTES DIARIS

- ✓ Bitllets oberts
- ✓ Sortides cada 2 hores

Descomptes per abonaments

*Consulta tarifes i horaris a www.andbus.net

VIATJA DES DE

15€

EL TRAJECTE

- ✓ 16 trajectes diaris
- ✓ Sortides cada 2 hores
- ✓ Bitllets oberts

Andbus et porta des de qualsevol punt d'Andorra fins a la **Diagonal de Barcelona**

«Els més petits tenien ganes de veure'm, i no vaig dubtar a venir»

L'FC Andorra va complir el passat 2022 els seus 80 anys d'història que, a més, van venir acompanyats de no solament bons resultats amb l'ascens a LaLiga SmartBank, sinó que també va ser el naixement de la mascota del club: el Tamarro. Originari del país, Tamarro serà l'encarregat d'animar l'aficionat en cada partit de l'equip a casa.

-Qui és el Tamarro?

-Soc una criatura que visc per les valls dels Pirineus, amagada entre els boscos que poblen les nostres muntanyes. Em sento molt més còmode entre bestioles i vegetació, però el país ens està mostrant la seva estima i he decidit deixar-me veure de tant en tant.

-Què li ha fet baixar de les muntanyes fins a l'Estadi Nacional?

-Ja fa anys que ens arriba que els andorrans i les andorranes tenen ganes de conèixer-nos, sobretot els més petits. Un tiet meu va ser mascota dels Jocs Olímpics dels Petits Estats l'any 1991 i vaig pensar: i per què no? L'FC Andorra viu un moment històric, però estava orfe de mascota. M'ho van demanar, em va semblar una gran proposta, i aquí estic.

-Com ha viscut les seves primeres aparicions davant l'afició? Com l'han rebut?

-Molt millor del que em podia arribar a imaginar. Jo sabia que els més petits tenien ganes de veure'm, i no vaig dubtar a venir. Em faig un fart de fer-me fotos. L'Estadi Nacional, a més, m'ha impressionat. Té unes vistes fantàstiques, i l'afició em tracta genial.

-Expliqui'ns una mica quina és la seva feina?

-Bàsicament animar l'ambient. Jo estic aquí per donar espectacle i estic obert al que sigui. El meu tiet m'ha aconsellat una mica, però és que ha canviat tot molt en els últims 30 anys. Ara, el club em demana que em prepari balls de TikTok i coses així, i ja em veus a mi, entre setmana, practicant passos nous.

-Perquè creu que la gent l'ha escollit?

-Creu que l'FC Andorra podria tenir una mascota millor?

-L'equip ha fet un 2022 espectacular. Què n'espera del 2023?

-Per començar, el 2023 hi seré jo. Això ja és

@FCANDORRA

Tamarro

MASCOTA DE L'FC ANDORRA

Va ser presentat el passat desembre i acompanyarà l'FC Andorra i l'afició en els partits a casa.

PER
David
Sansaloni

un punt a favor. Però és que el club està en un moment dolç, acaba de complir el millor any de la seva història i té pinta que encara arribaran coses més maques.

-Com ho fa per engrescar l'afició?

-Només amb la meua presència, la gent ja embogeix. Jo em passejo amb el meu patinet i estem preparant sorpreses.

-Què fa quan acaba un partit?

-Amb la feina feta, agafo les meves coses i de nou cap a la muntanya, que a l'Estadi Nacional m'ho passo molt bé, però on millor em trobo és entre bestioles.

-Què és el que més li agrada de la feina?

-El contacte amb la gent. Tants anys de solitud en plena muntanya i ara he descobert que m'agrada el caliu humà i estar envoltat de nens. Gaudeixo bastant quan em demanen fotos. Quan un és guapo... ≡

T. 00376 825428

Gestió de lloguers, compra i venda de finques

Administració de comunitats de propietaris

Consulti'ns sense cap compromís

També pot contactar-nos mitjançant la nostra pàgina web

www.alpinaimmobiliaria.com

POMPES FÚNEBRES DE LES VALLS

Fem més fàcils els moments més difícils

www.pompesfunebresdelesvalls.com Tels.: 866 632 - 807 180
info@pompesfunebresdelesvalls.com

INFORMA'T

Rep cada dia els nostres titulars a través d'Instagram, Facebook, Twitter o via Newsletter

 WWW.ELPERIODIC.AD